

BİR ŞEHİR İKİ FETİH

Furkan Eren Arslan

Mahmut Sami Ramazanođlu Anadolu İmam Hatip Lisesi

ÖZET:

6.yüzyılda iki kıtanın merkezi Konstantiniyye'ye yapılan Hristiyanların rüyası kalbi Ayasofya... Ve alemlere rahmet olarak indirilen nebinin sözü: **'İstanbul mutlaka fethedilecektir. Onu fetheden komutan ne güzel komutan, o ordu ne güzel ordudur.'** hiçbir devlete nasip olmayan, çağ açıp çağ kapatan bir olay 29 Mayıs 1453 tarihli Kutlu İstanbul Fethi ve Görklü bir imparatorluk: Osmanlı İmparatorluğu. Fethin ardından yapılan ilk iş, Osmanlı Devlet iradesinin, Fethettiđi İstanbul mülkünde egemenliğini kullandığı ilk faaliyet Ayasofya'nın camii oluşu. Hristiyan ve roma mülkünde Allah sedasının yankılanması, Şehirlerin efendisi olan İstanbul'un bizim yükselişimiz oluşu, tarihimize şan katışı...53 gün, tam 53 gün mücadele, sabır ve dava aşkının şükre dönüşü: FETİH VE AYASOFYA.

86 yıldır avuçlarda dua, secdede gözyaşı ve sonunda vuslatın gerçekleşmesi...

Madem İstanbul bizimdi Ayasofya da bizim olmalıydı. Bir şehir ikinci kez fethedilir miydi hiç? İstanbul, Ayasofya minarelerinden yankılanan ezan sesine hasret bırakılır mıydı hiç? 24 Temmuz Türkiye'nin bağımsızlığının dünyaca kabul edildiği gün, bu kez egemenlik ilan ediliyordu ve İstanbul Ayasofya'sına kavuşuyordu, bu sefer ayrılıktan ayrılarak;Türkiye egemen, hür ve tarihi ile barışık bir hal alıyordu. Kırılmıştı tutsak zincirler. Artık bir milletin kalp gözü açılmıştı ve Fatih Sultan Mehmet Han'ın milletine yolladığı asırlık mektubu okuyordu.

İskender Pala, Yusuf Kaplan, Mustafa Müftüoğlu, İlber Ortaylı, Said Öztürk, Namık Sinan Turan Fetih ve Ayasofya için ilginç bilgiler aktarıırken; Dukas gerçekten uzak bilgiler vererek, kendi tarihine ihanet etmemek adına tarih bilimine ihanet ediyordu.

ANAHTAR KELİMELELER: FATİH SULTAN MEHMET, AYASOFYA, FETİH, İSTANBUL, BÜYÜK KİLİSE, ŐUUR, İSLAM, DAVA, EGEMENLİK, TARİH, OSMANLI DEVLETİ, MEDENİYET, MİLLET, MANEVİ FETİH

‘Eğer dünya tek bir devletten ibaret olsaydı başkenti İstanbul olurdu.’

(Napolyon Bonaparte) Fransa Kralı

‘İstanbul’a hükmeden bütün cihana hükmeder.’

(Çar Petro) Rus Çarı ¹

‘Ya İstanbul Beni Alır Ya da Ben İstanbul’u.’

(Fatih Sultan Mehmet Han) Osmanlı İmparatoru

Üç devlet, üç büyük devlet adamı ve üç farklı bakış!

İstanbul, adına en çok şiir yazılan dünya tarihine damga vuran, devlet adamlarının ideolojilerine konu olan, bir hatta tek şehir. Dünyadaki şehirlerin efendisi ve hakimiyetin merkez noktası. Ve bunun farkında olup, bunu dava edinen genç bir Sultan: II. Mehmet Han.

İlay-ı Kelimetullah’ı devletin dış politikası yapan ecdadımız, Peygamberimizin (S.A.V) kutlu hadisine nail olabilmek için Sultan Mehmet’ten önce 6 kez şehri kuşatacak ancak muvaffak olamayacaktı. II. Mehmet 7. Muhasara ile 53 günlük bir kuşatmanın ardından fethi ereşecek, ‘İstanbul muhakkak fetholunacaktır. İstanbul’u fetheden komutan ne güzel komutan, fetheden ordu ne güzel ordudur’ hadisi şerifine askerleri ile birlikte nail olarak Hristiyan dünyasının ve İslam dünyasının nazarını üzerine çekecektir.²

Biliyoruz ki bu fetih ile sadece Türk Tarihinde bir dönüm noktası olmamış, İslam Tarihinde de değişim başlamış hatta dünya tarihinin Orta Çağ son bulurken Yeni Çağ başlamış ve bin yıllık Doğu Roma İmparatorluğu tarihin tozlu raflarında yerini almıştır.

Fetih ve Fatih, Devlet-i Aliyye’ye; ekonomik, coğrafi, askeri, siyasi ve stratejik kazanımlar sağlamıştır, ayrıca bu fetih ile 21 yaşındaki Sultan Mehmet’in kalbi mutmain olmuş ve II. Mehmet, Fatih olmuştur. Osmanlı Devleti ise yükselme dönemine girmiştir. Osmanlı, İstanbul’u başkent yaparak bir dünya devleti olmuş; bir ayağım Asya’da diğeri Avrupa’da diyerek İstanbul’da ki zulmü 29 Mayıs 1453’te bitirmiştir. Bunun delili ise;

---

¹Namık Sinan Turan, İktidarı Simgeleyen İdari ve Törenselle Bir Mekân Olarak Osmanlı Sarayının Tasarımı, s 7 İstanbul Üniversitesi İktisat Bilimleri Fakültesi Dergisi, 2006

²Said Öztürk, İstanbul’un Fethinden Sonra Ayasofya’nın Camiye Çevrilişi, s 1, Konya,2003 (<http://sutad.selcuk.edu.tr/sutad/article/view/236>)

Grandük Notoras'ın tarihe geçen: "Şehirde Latin külahlı görmektense Türk sarığı görmeyi yeğlerim" sözü olmuştur.

Bu söze şüphesiz haçlı seferleri sırasında Latinlerin şehre yaptıkları zulüm ve yıkım kaynaklık etmekteydi. Tarihimizde açıkça görülür ki; gittiğimiz her yere huzuru, barışı ve hoşgörüyü götürerek hiçbir milletin diline dokunmadan, dinine dokunmadan, kimsenin sahip olduğu kaynağı sömürmeden medeniyet kurmuşuz, Avrupa'nın barbar dediği biz, asla barbarlaşmadan medeniyet olmuş ve medeniyeti taşımışız, tıpkı şimdiki gibi...

24 Temmuz 2020 tarihi bizim için tıpkı 29 Mayıs 1453'te, Fatih'in Ayasofya'ya girip şükre kapanışı, korkudan titreyen Bizans halkına 'Kalkınız! Ben Sultan Mehmet hepinize söylüyorum ki, bu andan itibaren ne hayatınız ne de hürriyetiniz hususunda gazab-ı şahanemden korkmayınız.'³ Hitabıyla Bizans halkının; canlarına, mallarına, namuslarına Osmanlı güvencesini sunuşu ve cümle dünya devletine geçmişte de şimdi de devlet aklını ve vicdanını sergileyişidir.

Fatih nasıl ki gemileri karadan yürüterek büyük bir askeri strateji ile şaşırtma yaparak Bizans'ı şoka uğratmışsa 1934 yılında müzeye çevrilen Fatih Sultan Mehmet emaneti, İslam'ın sedası, Ayasofya'nın açılışı da günümüzde şok etkisi yaratmıştır ve Sayın Cumhurbaşkanımız Ayasofya'yı ikinci kez ibadete açarak adeta İstanbul'un ikinci ve manevi fatihi olarak adını bir kez daha tarihe altın harflerle yazdırmıştır. Fetih rüzgârı 1453'ten 2020 'ye kadar adeta bir uyanış ve diriliş müjdesiyle esmiştir. İşte bu nedenle bir şehir iki kez fethetme mazhar olmuştur. Kendi topraklarımızda bulunan bir şaheser, Hristiyanlığın kalbi, artık yeniden İslam için atmaya başlamıştır. Üstelik Türkiye tüm dış tepki ve müdahalelere rağmen bu benim iç meselem deyip, egemen bir devlet olduğunu kanıtlamıştır. 'Biz onların kalbine korku salarız' ayetinde mi gizliydi hilal ile haç savaşının sonucu?

Ayasofya'nın aslına rücu edişini bizi kendimize getiren, bizi yeniden kendine güvenen bir millet ve devlet olarak dünya sahnesine çıkaran, dik duruşumuz ve tarihi bağımız ile yeniden bütünleşmek adına bir diriliş olmuştur. İnanıyorum ki Osmanlı Devlet'inin yeni bir çağı açıp yükselme dönemine girişini sağlayan Fetih ve Ayasofya, Türkiye için de yeni bir dönemin hatta yeni bir devrin, yükselişin ilk icraatı ve sembolü olacaktır.

---

³ Mustafa Müftüoğlu, Yalan Söyleyen Tarih Utansın, S-257, İstanbul-2004

Ve tarih :28 Mayıs 1453, İstanbul'un fethinden bir gün önce, Bizans halkı Büyük Kilise'ye (Ayasofya) toplanmış; dua ediyor, yalvarıyor ve şunu diyordu:" Tanrı Türklerin safına geçmiş olmalı?" Osmanlı ruhu ise;53 gün, bitmeyen bir sabır, bitmeyen bir dirayet ile dillerde tekbir gönüllerde iman ile kutlu fethine nail olmak için dua, inanç ve şuurlu bir mücadele içinde muzaffer olmuştur. Fetihden hemen sonra yapılan ilk eylem ise, şehrin en büyük kilisesi olan Ayasofya'nın camiye çevrilmesidir. Dikkat edelim ilk iş!

Ayasofya'ya fethin sembolü denmesinin nedeni: Türk – İslam Devlet geleneğinin, İstanbul'daki ilk egemen iradesini burada kullanmasından kaynaklanıyor olmasıdır. Oysa; Doğu Roma İmparatorunun rüyasında gördüğü mabetti burası, adını bile rüyasındaki din adamı vermişti: Ayasofya. Mabete yapılıncaya şunu diyordu İmparator Justinyen:' Ey Süleyman benim mabedim senin mabedini geçti' diyecekti. Bu mabete ardından defalarca deprem ve yangınlarda zarar görecekti. Osmanlı şiirlerine konu olacaktı. Dillerde, 'Senin bir eşin cennet mi ya Ayasofya?' dedirtecek kadar insanları ve dahi devletleri büyüleyecekti. Ondandı Osmanlı küllerinden doğan bir devletin topraklarındaki bir yapıya müdahil olmaları, ondandı bizim irademize ve tarihimize zincir vurmaları.

Tarihçi Prof. Dr. İskender Pala, Fatih Sultan Mehmet'in bir fermanından yola çıkarak; "Bir milletin Ma'bedleri yıkılırsa o milletin sonunun geldiği anlaşılır" diyordu⁴. Bu manayı günümüz için düşününce biz sondan kurtulduk, diyebiliriz. Kurdukları sona gelenler, sonun sonunu kendileri düşünsün denebilir.

Heyhat! bir milletin tarihinden, inancından, egemen duruşundan titreyenlere rağmen tarihi ile bağını koparan şu nesle bak...

Ayasofya'ya manen atfedilen önem şairlerin mısraları ile vesikalanmıştır. Yusuf Nabi bir gazelinde der ki: 'Ayasofya'da duaya kalkan eller boş dönmez, güzellik denizi Ayasofya'da tufana dönüşür, Ayasofya'nın dört bir yanında okunan Kur'an sesleri, cennet bülbüllerini utandırıp susmaya mecbur eder.' Ayasofya'nın çan kulesi, Hz İsa'nın beşiği olarak hürmet gösterilen ve Hz.İsa'nın bebekken yıkıldığı beşik ve Ayasofya'da ki mozaikler günümüze kadar tahrip edilmeden gelmiş olmasına rağmen tarihçi Dukas, hazımsızlığından olacak ki eserlerinde Osmanlı Devletini ve Fatih Sultan Mehmet Han'ı hep kötüler.

---

⁴ İskender Pala,Ayasofya ve Şiir,1999 (<https://sabangunbey.blogspot.com/2015/10/ayasofyayi-bir-de-iskender-paladan.html> erişim 04.08.2020)

Ayasofya'nın (güya) yerle yeksan edilmesini konu eder. Hoşgörü abidesi olan Osmanlı Devleti'ni barbar olarak anlatır. Tarihçi Yusuf Kaplan'ın da dediği gibi, 'Karşılaştıkları coğrafyaların, kaynaklarını yağmalayan; o coğrafyalardaki medeniyetlerin, dinlerin hayat damarlarını kesip köklerini kurutan, İnsanlığın birikimine saygı duymayan, farklı dinlere, medeniyetlere hayat hakkı tanımayan hep garbın medeniyetiydi. Ayasofya, İstanbul'un fethinin sembolüdür. Ayasofya'nın cami yapılması, Osmanlı'nın Hristiyanları aşağılamasının bir göstergesi değil, Hristiyanların mülkünde/Doğu Roma coğrafyasında hükümlerini ilan etmesinin bir göstergesidir. İstanbul'un darül'İslâm olduğunun tescil edilmesidir. Mesele farklı dinlerin yaşama hakkının yok edilmesi değil, bu toprakların darül'islam'ın toprakları olduğunun ilan edilmesidir. Ayasofya, İstanbul'un fethinin ve Türkiye'nin bağımsızlığının sembolüdür.⁵ İşte bu yüzden İstanbul ikinci kez fethedilmiştir bu siyaseten egemenlik kavramı ile manen İslami ruhun Fatih Sultan Mehmet Han'ın vakfiyesince özgür oluşudur. Ayasofya'nın milletin inancına şahitlik edişiyile beraber milletin özlemi vuslata ermiş, milletin isteği devlet tarafından gerçekleştirilmiş ve millet ile devlet bir olmuştur.

Tarihimizin bize miras oluşu gibi Fetih ve Ayasofya'da elbette bize mirastı, tarihimizde atılan adımlar ve söylemler hepsi bize yazılmış mektuplardı ve bu mektubu varoluş için şuurla okumak gerekiyordu.

Fatih Sultan Mehmet Han günlerce İstanbul'u kuşatıyor ve bize vazgeçmeyin diyordu, gönlünüzdeki ile zihninizdekini bir edene kadar sabredin diyordu. Gemileri karadan yürütürken, düşman düşman olmanın acısını çekiyordu ve Fatih Sultan Mehmet Han bize "İmkânsız yoktur evlat, iman varsa imkânda vardır" diyordu bu söylemi yüzyıllar sonra Necmettin Erbakan hocanın ağzından bize iletliyordu. Her aşamayı düşünüyor ve bize, mükemmellik ayrıntıda gizlidir, satırını yazıyordu. Denize atını sürerek, isteyin ve bu uğurda mücadele edin diyordu. Bir cihan imparatoru hocalarından dua isterken edeple eğiliyordu onların önünde ve bize diyordu ki, alimler gökteki yıldız gibidir onları edeple dinleyin, Efendimiz 'in (S.A.V) sözünü yaşıyor ve bize ulaştırıyordu Kayser-i Rum Fatih Sultan Mehmet Han. Ayasofya açılın zincirler kırılın demenin manası aslında buradaydı. Bitmiyordu tarihin bize verdiği ders! Bir şehrin fethi başka fetihler için kapı olur muydu hiç? Evet olmuştu. Fatih Sultan Mehmet Han bize devlet aklını da fısıldıyordu ve diyordu ki:'

---

⁵ <https://www.yenisafak.com/yazarlar/yusufkaplan/ayasofya-istanbulun-fethinin-ve-turkiyenin-bagimsizliginin-semboludur-2055366> (erişim: 28.07.2020)

Zihnimden geçenleri şu gördüğün sakalımın tek bir teli sezecek olsa, bütün sakalımı keserdim!’ Koca Sultan gizli bir donanma hazır etmiş ve bu donanmanın kim için hazır edildiğini paşalarına dahi söylememişti. Çok sonra anlaşılmıştı ki Fetih sırasında, Cenevizliler, mavi boncuk hikâyesi gibi hem Bizanslıları hem de Osmanlıları idare ediyor; bir taraftan imparatora olanca kuvvetiyle yardım ederken diğer taraftan da padişaha dostluk gösterip, istenilen harp levazımını bol bol veriyor; toprak için lâzım olan zeytin yağını ve diğer her şeyi Sultan’a verdikleri gibi geceleri de gizlice Rum tarafına geçerek onlarla da çalışıyorlardı.⁶ İşte fetih mektubu tüm bunları bize bildiriyor ve Fatih Sultan Mehmet Han diyordu ki: Yüce Allah (cc) “Küfür tek millettir” diyorsa bunu aklından çıkarma evlat! Bizans’ın Haliç’i zincirlemesine rağmen fethi gerçekleştiren Fatih Sultan Mehmet Han belki de Mehmet Akif’in dilinden ‘Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım! Dizelerini bize fısıldıyordu, Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım. Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım dizesi ile hürriyetin kutsallığını zihnimize ve yüreğimize mühürlüyordu. Belki de ondandı bizim küllerinden yine ve yeniden doğmalarımız...

Tarih boyunca İslam’ın şanlı davasının daima öncü neferi olan, Ayasofya’nın esaretini daima içinde dert edinen Kahraman Türk Milleti’nin duyguları Üstad Necip Fazıl’ın şu sözleriyle ifade edilebilir:

Surda bir gedik açtık mukaddes mi mukaddes

Ey kahpe rüzgâr artık ne yandan esersen es

---

⁶ *Osmanlı Tarihi, I. Cilt, Anadolu Selçukluları ve Anadolu Beylikleri hakkında bir mukaddime ile Osmanlı Devleti’nin kuruluşundan İstanbul’un fethine kadar, Ord. Prof. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI, 467-493 ss.*

KAYNAKÇA

1. İsmail Hakkı UZUNÇARŞILI Osmanlı Tarihi, I. Cilt, Anadolu Selçukluları ve Anadolu Beylikleri hakkında bir mukaddime ile Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan İstanbul'un fethine kadar, 11. Baskı, Türk Tarih Kurumu yayınları 467-493
2. Mustafa Müftüoğlu, Yalan Söyleyen Tarih Utansın, 1. Baskı S-257, Başak Yayın Pazarlama, İstanbul, 31/12/2014
3. Namık Sinan Turan, İktidarı Simgeleyen İdari ve Törenselle Bir Mekan Olarak Osmanlı Sarayının Tasarımı, sayfa 7 İstanbul Üniversitesi İktisat Bilimleri Hakemli Üniversite Dergisi, 2006

Genel Ağ Adresleri

1. <https://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/ilber-ortayli/fatih-tum-zamanlarin-en-entelektuel-maresaliydi-40110410> erişim 28.07.2020 09.00
2. <https://sa4bangunbey.blogspot.com/2015/10/> İskender Pala, Ayasofya ve Şiir, 1999
3. <https://sa4bangunbey.blogspot.com/2015/10/> Said Öztürk, İstanbul'un Fethinden Sonra Ayasofya'nın Camiye Çevrilişi, sayfa 1, Konya, 2003
4. <https://www.yenisafak.com/yazarlar/yusufkaplan/ayasofya-istanbulun-fethinin-ve-turkiyenin-bagimsizliginin-semبولudur-2055366> (erişim: 28.07.2020)